

ROMÂNUL

ORGAN AL PARTIDULUI NAȚIONAL-ȚĂRĂNESC DIN JUD. ARAD

De ce s'a amânat?

Marea adunare național-țărănistă, proiectată pentru ziua de 14 Noembrie la București, a fost amânată. Amânarea a fost hotărâtă de conducerea partidului după consumarea audiențelor dlor Ion Mihalache, președintele și Dr. Nicolae Lapu, vicepreședintele partidului, avute la M. Sa Regele în zilele de 8 și 9 a lunii trecute.

Cum această amânare a stricat socotelile guvernului și, fără doar și poate, ale dlui Goga, nu mai puțin ale celorlalte țărănituri de partide, întreaga presă guvernamentală și cea susținută de cei ce pândesc puterea la colț de stradă a început să lanseze fel de fel de comentarii în legătură cu audiențele șefilor partidului național-țărănesc. Este inutil să arătăm că insinuările presei dușmane ideii țărănești tindeau să prezinte într-o postură nefavorabilă conducerea și întreg partidul național-țărănesc în urma hotărârii luate.

Este cunoscut că partidul național-țărănesc dăduse un comunicat în care s'a arătat clar și fără posibilitate de altă interpretare că „SITUAȚIA POLITICĂ S'A SCHIMBAT” în urma audiențelor la cari ne referim. Acest pasagiu evidențiază că ceva nou s'a produs în viața noastră politică, că macazul liniei de orientare, atât în politica internă cât și în cea externă, a fost schimbat și că această schimbare a satisfăcut pe conducătorii partidului național-țărănesc în așa măsură încât, fără a se retrage din lupta de răsturnare a actualului guvern, a suspendat și amânat pentru o altă dată demonstrația de forță proiectată pentru 14 Noembrie.

Dealtfel conducătorii acestui mare partid, care înglobează imensa majoritate a țărănimii din România, au declarat nu odată că ziua de 14 Noembrie nu era menită să coincidă numai decît cu data de imediată răsturnare a guvernului și regimului liberal, ci era menită să demonstreze factorilor compe-

tenți că țara dorește o guvernare național-țărănistă și nici decum o altă guvernare.

Am spus mai sus că amânarea adunării a stricat socotelile guvernului. În adevăr guvernului, pregătit să provoace tulburării spre a putea apoi arăta partidul național-țărănesc ca pe un organism de desordine și pentru a-și putea justifica menținerea censurii și stării de asediu pe de o parte iar pe de altă parte spre a se putea crampona la putere, nu i-a convenit noua turnură a lucrurilor.

Nu mai puțin nemulțumit a rămas d. Goga, președintele executiv al partidului național-creștin, fidela copie a național-socialismului german, D-sa avusesse un aranjament cu guvernul pentru ziua de 14 Noembrie. Spre a zădărnici succesul deplin al adunării național-țărăniste d-sa primise un acout de 16 milioane lei dela d. Inuleț, ministrul de interne și regisor al d-lui Tătărescu, și promisiunea de a i-se da și materialul omenesc necesar unei astfel de încercări. Primarii, membri consiliilor comunale și a comisiilor interimare, cu cari se guvernează, erau puși la dispoziția d-lui Goga, spre a demonstra în fața M. Sale că țara este cu d-sa. I-se rezervase în acest scop, cu drept exclusiv, principala arteră a capitalei Calea Victoriei.

Și această socotelă a fost stricată. D. Goga nu va mai avea ocazie să demonstreze în capitală cu un număr de oameni așa de mare ca acela pe care l'asigurau milioanele ministerului de interne și ordinul d-lui Inuleț. Dar, primind decurând și restul de 4 milioane din suma promisă, d-sa s'a ales cu un beneficiu de 20 milioane din toată gafa comisă de d-nii Tătărescu și Inuleț. Țara însă a ieșit păgubită cu această sumă, căci banii n'au ieșit din punga particulară a d-lor Inuleț și Guță, ci din vistieria Statului în care își sângerează gologan de gologan opropșitul cetățean pus la presa nemilosului fisc.

1 Decembrie

Fiindcă ziarul nostru „Românul” de azi, este moștenitorul glorios al „Românului” de dărză lupă românească, din epoca maghiară, își ține ca o sfântă datorie să reamintească poporului românesc din Ardeal — și din toată țara — însemnătatea zilei de 1 Decembrie.

Libertatea este cel dintâiu bun, pe care îl apăra cu prețul vieții, orice ființă lăsată de Dumpezeu și, cu a'at mai mult omul.

Poporul nostru din Ardeal însă n'a avut parte de libertate 1000 (o mie) de ani din viața sa, începând cam depe la anul 950 și până la 1918.

Generații după generații, strămoșii noștri au murit pe brazda Ardealului, ducând cu ei în mormânt suspinul după fraji și dorul de libertate. Secole multe, grele și amare, au văzut cum femeile și ficele noastre erau batjocorite de nobilii maghiari; cum era batjocorit și insultat un neam întreg, neamul românesc; cum erau frași pe roata chinurilor fără nume, eroi ca Horea și Cloșca pentru că îndrăsniseră să pretindă ca Românul să fie stăpân pe pământul său.

Dar vrut-a Dumnezeu să pună capăt suferințelor noastre, pentru credința noastră tare.

Războiul cel mare a fost o urgie de crime și sânge, căci milioane de oameni, din toată lumea, au îngrășat pământul cu trupurile lor. Mica Românie liberă, a dat și ea jertfele ei, de 800 000 (opt sute mii) morși pentru cauza națională.

Dar din aceste jertfe ce nu se pot spune prin graiu, a răsărit libertatea pentru toate popoarele lumii.

Când vulturul cu două capete fu rănit de moarte și trântit la pământ; când imperiul Habsburgilor se destrămă pentru totdeauna, Românii se adunară la Alba-Iulia — Meca românismului cum o numea regretatul Ștefan C. Pop — și, știindu-se apărași de baioneta viteazului ostaș român ce sta gata să sară la cea dintâi chemare, aduseră următoarea hotărâre:

„ADUNAREA Națională a tuturor Românilor din Transilvania Banat și Țara Ungurească adunași prin reprezentanții lor îndreptățiți la Alba-Iulia în ziua de 18 Nov. 1918 (1 Decembrie după calendarul actual) decretează unirea acelor români și a tuturor teritoriilor locuite de dânzii cu România. Adunarea Națională proclamă îndeosebi dreptul inalienabil al Națiunii române la întreg Banatul, cuprins între Mureș Tisa și Dunăre.”

1 Decembrie e sărbătoarea întregirii Neamului, prin unirea Ardealului cu țara mamă, 1 Decembrie și Alba Iulia vor rămâne deapururi cel mai sfânt simbol în istoria noastră.

Căci Alba Iulia fu, nu numai locul de unde creșcu falnică România Mare, ci și locul de unde se înalță România liberă și democratică, din 1928, când fură dărâmate la pământ unele resturi de oprire ciocoiască, moștenire tristă dela clasa suprapusă din România Mică, ce caută să se mențină contrar spiritului vremii.

Dacă Alba Iulia și 1 Decembrie au această însemnătate istorică pentru trecutul nostru, Alba Iulia își are rezervat un rol important pentru viitor:

Este cetatea sfântă în care neamul stă de veghe și își păzește toate drepturile sale.

Alba Iulia e santinela unității naționale, pe care o clasă de ciocoi și de îmbogățiți venetici caută s'o destrame.

1 Decembrie e o sărbătoare națională pentru un fapt trecut, iar Alba Iulia este un avertisment pentru prezent, și viitor, pe care Poporul îl dă acelor ce cred că răbdarea sa e fără sfârșit.

I. D. Ungureanu

Inszenarea n'a isbutit, însă țara a scăpat de eventualitatea unei guvernări de aventurieri și ratați politici, costat-o 20 de milioane. Partidul Național-Țărănesc a dovedit M. Sale, încă odată, că este partid de ordine și înțelege să-I arate în toate împrejurările respectul său.

Acesta a fost mobilul amânării adunării dela 14 Noembrie.

Lupta de răsturnare a guvernului, care de doi ani de zile persistă să ne dovedească incapacitatea sa, n'a încetat și succesul acestei lupte nu va întârzia.

„SITUAȚIA POLITICĂ S'A SCHIMBAT”.

Congresul economic dela Cluj

Pentru ziua de 28 Noiembrie crt. s'a convocat la Cluj un mare congres economic cu mărturisitul obiectiv de a salva creditul în Ardeal.

Din afişele ce se văd pe fiecare stâlp de publicaţiuni se desprind lucruri îngrozitoare. Întreaga economie de dincoace de Carpaţi este ameninţată cu complectă ei sugrumare, sângele din organismul economic al provinciei noastre a îngheţat şi moartea-l pân-deşte.

Trăim vremuri atât de grele încât astfel de ameninţări nu ne mai sperie. Nu ni-e teamă că se va năruî edificiul economic al Ardealului. Nu putem prevedea unde ar mai putea ajunge, în ce stare ar putea fi dus Ardealul economic. Ceva mai rău ni este greu să ne închipuim.

Convocare la acest congres a fost semnată de cele mai proeminente figuri ale vieţii noastre politice, a fost semnat de ierarhii celor două biserici, ortodoxă şi unită, şi de eminenţele financiare ale Daciei Felix.

Scopul adevărat al congresului? Salvarea băncilor din Ardeal. Salvarea băncilor se cheamă mai tehnic: salvarea creditului.

Iscălim şi noi că în Ardeal a dispărut creditul românesc, s'a instalat creditul străin, cămătăria şi că din aceasta se trage tot răul vieţii noastre economice. Iscălim şi afirmaţiunea neconcretizată de convocator că băncile ardelenesti, cari nu s'au închinat atotputernicului capital liberal, au fost împinse spre faliment, iscălim că regea conversiunii n'a favorizat decât capitalul liberal, concentrat în Banca Românească şi sucursalele sale, ce împănază întreg platoul transilvănean şi văile Banatului şi Crişanei, iscălim că ţărâtimea noastră a rămas fără sprijinul băncii româneşti, şi iscălim că, în urma acestor fapte, bogăţiile acestei blagoslovite provincii sau nu sunt exploatare sau, dacă sunt, atunci exploatarea e în mână nevrednică.

Se vor duce la Cluj mulţi. Toţi directorii de bancă cari îşi văd epuizat stocul de capital din care îşi asigurau, fără scrupule, lefurile grase de seniori medievali. Se vor plânge de vitregia guvernelor şi mai mult de nefasta politică de partid. Se vor lamenta, în numele atâtor ţărani, despoiaşi de tot ce-au avut, în numele creditului, care azi se cere salvat. Se vor plânge de concurenţa cămătarilor şi vor uita că omul necăjit alege între două rele pe cel mai puţin rău şi că şleahta de cămătări e mai omenoasă decât multe „instituiţiuni de credit şi economii”.

Vor spune d-lor acolo că băncile străine deţin puterea pe piaţă, dar nu vor spune că aceste bănci se mulţumesc cu interese mai modeste şi dacă aceste bănci trăesc încă vor evita să mărturisească cumcă băncile străine nu s'au avântat în atâtea afaceri de devize şi nu s'au amestecat în chestiuni la cari directorii lor nu se pricepeau. Băncile cari se menţin astăzi nu s'au lansat în industrializări fără câpătâi, iar directorii lor s'au mulţumit şi cu lefuri de 15-20 mii lei lunar, când

directorii băncilor cari se sufocă luau lefuri ce nu se coborau de 50 mii.

La acest congres se vor produce statistici, dar nici una nu va arăta căfi nenorociţi s'au ruinat din cauza lefurilor fabuloase ale domnilor directori. Nici una nu va frăda că băncile ce se ruinează se duc de răpă din cauza creditelor acordate comercianţilor, industriilor şi persoanelor „onorabile” a căror onoare a fost destul gaj şi destul ca să păgubească instituţia. Nici o statistică nu va putea arăta că creditele agricole au ruinat băncile din Ardeal.

Am fi foarte mulţumiţi dacă oamenii de branşă ne-ar putea convinge prin dovezi palpabile iar nu prin vorbe goale, despre contrarul afirmaţiunilor noastre, şi am fi fericiţi dacă congresul dela Cluj, la care invităm lumea ardelenescă să participe în număr cât mai mare, căci s'a convocat în interesul ei, şi ar găsi cauzele bolii ce bântuie organismul economic al Ardealului, ar potrive prognosticul cel mai adevărat şi ar găsi remediul cel mai eficace. Ar însemna că s'a găsit remediul pentru economia întregii ţări şi astfel credem şi noi, se poate încerca o înviore. Altfel nu credem că un organism, suferind în toate mădularele sale, ar putea fi vindecat printr'un tratament aplicat numai unei părţi din el.

Aşteptăm şi sperăm. t.

Tineri! Inscriteţi-vă în org. Tineretului Naţ.-Ţărănesc

BULETIN POLITIC

IN ŢARĂ

Intre dnii Ion Mihalache preşedintele partidului Naţional-Ţărănesc, Iuliu Maniu, N. Lupu şi Virgil Madgearu, există cea mai perfectă înţelegere asupra tuturor chestiunilor cari stau în faţa partidului.

Zilele trecute fruntaşii de mai sus împreună şi cu d. Mihai Popovici au avut o cosfătuire de patru ore în camera dlui Iuliu Maniu dela hotel Athenée-Palace din Bucureşti.

În această importanţă consfătuire, s'au pus la punct toate detaliile luptei ce va începe în Parlament, pentru răsturnarea regimului liberal şi restituirea suveranităţii poporului.

Deşi toate zierele (plătite de capitalism) ne atacă şi spun totfelul ee minciuni despre presupuse neînţelegeri din partidul Naţional-Ţărănesc, zierele serioase din Capitală: Dreptatea şi Zorile ne aduc vestea că există perfect acord între conducătorii partidului.

Echipa Tătărescu asistă lichidarea

În cercurile liberale intime dlui Dinu Brătianu, se crede că echipa de conducere a dlui Tătărescu asistă scoaterea la meza (la vânzare publică) a întregii ţării şi că cei interesaţi fac toate eforturile pentru a sta cât mai mult

Bulibaşa culturii arădane

Multă lume se întreabă, care să fie cauza că Aradul este cel mai cultural municipiu din România. Aşa de cultural că şi copiii din şcoala primară audiază conferinţe „dinastice”, de ore întregi, cu bilet de intrare a doi lei. E o minune cu Aradul nostru. Praf, are nu are; s'azăzi nepavate, treacă meargă; presă serioasă, o fi — n'o fi; dar cultură are.

Gurile rele spun că se cultivă cu asiduitate mizeria la periferii şi analfabetismul peste tot; responsabilitatea în presă şi ceva şi mai rău în administraţie.

Dar acestea sunt mici neajunsuri disparente pe lângă faptul că Aradul este totuşi un municipiu cultural şi încă datorită în cea mai mare măsură a capacităţii culturale incomensurabile a culturalului „popiţa”, bulibaşa culturii noastre de Vest.

După cum, ţărâtimea este falpa ţării, tot aşa şcoala primară este falpa culturii.

Înzadar unele ziere din loc l-au botezat pe d. consilier cultural „măscăriciul” culturii româneşti, căci, d-sa ştie cât e de folositoare şcoala primară, temeinică, unde tăt natu învaţă ortografia şi gramatica românească.

N'o şti multă carte nici domnia Sa şi, poate că nici gramatica şi ortografia românească, dar, ştie că şcoala trebuie ajutată cu orice sacrificiu şi orice sume, pentruca să înveţe alţii.

Domnia Sa este Consilier şi are toată responsabilitatea. De

aceea şcoalele primare din oraşul nostru sunt cele mai bine dotate din tot cuprinsul ţării.

Avem câteva zeci de şcoale, toate moderne: cu sobe de teracotă, atât în clase cât şi în camerele directorilor — ; cu pardiment de parchet lăcuit, cu tot luxul necesar elevului modern — atât cel dela centru, odraslă subţire de boier, cât şi cel dela periferie, odraslă de muncitor cu ziua, cu luna sau cu anu.

De vreji să vă convingeţi, nu e nevoie să vizitaţi toate şcolile din oraş, deşi aţi putea-o face fără risc pentru pantofii Dv. de lac, chiar în aceste vremuri ploioase — ci, mergeţi la Şcoala primară No. 2, de fete, din centru. Şi dacă doriţi încă o vizită pentru a putea face o comparaţie, să treceţi şi pe la Şcoala No. 3 din Pârneava. Comparaţia e instructivă.

Şi, fiindcă noi ne adresăm conducătorilor de mâine ai municipiului şi judeţului, stăruim ca aceste vizite — eventual altele — să fie făcute, ca nu cumva să sufere pricipiul continuităţii.

Să se vadă cât de mult face omul potrivit, pus la locul potrivit. Şi dacă nu e cumva cazul ridicării unui bust de bronz celui mai permanent om cultural al Aradului.

„Şi ne temem că „popiţa” va trebui să iasă la pensie, — de silă ca de voie bună — înainte de fericirea complectă a culturii arădane.

la guvern, pentru că să-şi facă toate afacerile posibile.

În acelaş timp toate mişcările extremiste sunt încurajate de Ministerul de interne prin organele sale, pentruca toate jafurile să fie eventual acoperite prin tulburările revoluţionare ce aceşti extremişti intenţionează să facă, pentru a lua cârma statului.

D. Dinu Brătianu este foarte indignat de această guvernare nemaipomenită care a compromis complect partidul liberal. Din această cauză dsa a avut de curând încă o audienţă la M. S. Regele.

Guvernul liberal se va refrage înainte de Crăciun ?

Este ştiut că guvernul Tătărescu numai are mult de trăit şi că el mai stă la putere numai pentru a se da formă legală unor afaceri ilegale ca să nu fie desminţită observaţia unor streini, că în România se fură legal.

Acesea ajungând în urechile opiniei publice, chiar peste cenzură, unele cercuri politice serioase cred că guvernul va fi înlăturat în ajutorul Crăciunului.

IN STREINĂTATE

În Abisinia continuă luptele între italieni şi abisinieni, cari se vor termina cu înfrângerea celor din urmă.

Societatea Naţiunilor, la îndemnul Angliei, a votat sancţiuni contra Italiei, dar acestuia nu-i pasă, deoarece Anglia e slabă în prezent fiindcă toate ţările suse de ea se deşteaptă şi cer libertate.

Pe de altă parte Anglia ştie că un eventual război contra Italiei ar scoate-o din Mediterană unde s'a înfipt nepoftită.

Germania şi Ungaria se pregătesc de război şi aşteaptă să înceapă focul în altă parte ca să arunce şi ele benzină pe el.

În extremul Orient Japonia ia atitudine făşis contrară, amestecului Angliei în sfera intereselor sale în China. Înc'un motiv ca Anglia să nu întreprindă nimic serios contra Italiei.

Franţa, România, Iugo-Slavia, Ceho-Slovacia şi Rusia Sovietică, strâns legate prin interese comune formează un bloc ce-şi rade de înarmările Germaniei şi ca atare stau de pază întru apărarea păcii.

TOŢI ROMÂNII

şi toţi acei ce voiesc să cumpere leacuri, parfumuri etc. eficiente şi bune, merg la

Farmacia şi Drogueria

R. Dimitrescu

Str. Brătianu 4 (vis-a-vis de şc. prof.)

Marea adunare Naț.-Țărănistă din 3 Noembrie

— Cuvântările dlor Armand Călinescu și Victor Moldovan —

Se știe. În vara aceasta Național-Țărăniștii au ținut adunări în toate părțile țării. În toate capitalele de județ, s'au adunat țărani pentruca să protesteze contra actualului regim liberal, care hotărăște — fără remușcare — mărirea impozitelor. Prin toate colțurile de județe au colindat fruntașii acestui partid ca să lămuriască programul noului „Stat”.

În județul Arad, adunările — ținute pe centre și chiar pe comune — s'au terminat cu marea intrunire din Arad.

Țăranii din județul nostru au fost aici la Arad. Chemați de șefii lor, împinși și de convingerea că salvarea lor și a acestei țări nu poate fi decât la partidul național-țărănesc, au venit cu miile.

În 3 Noembrie, barierele orașului erau împănate cu șube albe. Și pe fiecare stradă, fanfare intonând cântece de redesteptare.

Programul partidului și cine-i cu partidul sunt dovedite oridecâte ori se țin asemenea intruniri. Reprezentantii satelor au umplut sala teatrului de vară.

La ora 10, în aplauze sincere, apar la tribună dnii Armand Călinescu, fost ministru și Victor Moldovan, secretarul general al partidului național-țărănesc din Ardeal și Banat însoțit de toți fruntașii locali.

Seria cuvântărilor o deschide d. **Mihai Cosma**, vicepreședintele organizației de Arad. Dsa mulțumeste participanților veniți în număr atât de mare și pe vremuri de totală sărăcie, dela distanțe de sute de km. Scuză neparticiparea dlor Ion Mihalache și Iuliu Maniu, cari din motive independente de voința lor n'au putut veni. Citește telegrama celor doi fruntași. Salută apoi, în numele organizației de Arad pe dnii Armand Călinescu și Victor Moldovan.

D. prof. **Ilie Ardelean** casierul partidului, scuză lipsa dlui profesor C. H. Teodorescu, dela care aduce salutul său de permanentă îmbărbătare. Intr-o documentată cuvântare și cu un elan ce-l caracterizează expune toată truda organizației de Arad și toate înfăptuirile acesteia. Vorbește despre grandioasele manifestări ale țărănimii din centrele: Chișineu-Criș Buteni, Pecica, Șilindia, Săvârșin, Radna, Semlac etc. Numără „casele de sfat”, inaugurate în acest an, începând cu cele din Târnova, Nădlac, Micălaca, Gai etc. Și pentruca conducerea organizației să-și poată îndeplini toate obligațiile de comandament, s'a deschis la Arad un club, unde se pot da lămuriri în fiecare zi. Vorbește apoi despre apariția regulată a ziarului „Românul” care se trudește să ducă lupta pentru instaurarea „statului-țărănesc”. Dsa încheie cu adrese usturătoare îndreptate contra partidului Liberal, obișnuit să conducă țara prin voința cutărui om ci nu prin a mulțimii. Deasemenea scoate în evidență trucul liberal de a inventa și susține partide și partidele — așa zise de dreapta — cu cari să țină piept celui mai organizat și singurului partid de program, partidului nostru. Căci, spune dl Ardelean, în vrem ce noi — asta vară — cutreieram sa-

tele și imprăștiam idei, codișele liberale împărțeau bani, își cum-părau membri. (Aplauze)

D. **Nicolae Adam**, fost deputat (primit cu aplauze nesfârșite) începe prin a asemana pe participanți cu o oaste. Dar, spune dsa, oastea trebuie să facă marșuri. Trebuie să meargă zi și noapte. Noaptea umblă și lilieci. Ostașii nostri nu trebuie însă să se teamă de acești lilieci, cari mișună doar la întuneric.

Intrunirile noastre, ținute dela granță până la plaiurile Moșilor se încoronează prin manifestația de azi. Și aceste intruniri sunt prologul evenimentului ce trebuie să vină, dărâmarea regimului cenzurii și stării de asediu și instaurarea voinței țărănești (aplaude). Cei cari v'au mințit pe voi și pe factorul constituțional trebuie să plece. Dar aceștia un lucru lichidat. Vor pleca. Vom veni. Pregătirea o avem căci în runtea noastră sunt cei mai luminați barbați: Ion Mihalache și Iuliu Maniu.

D. **Ion Ungureanu** secretarul general al organiz. tineretului din jud. Arad, expune clar ce înseamnă liberalism și cari sunt metodele de lucru ale hăidămanilor liberali. Incriminează pofele acestora satisfăcute prin uneltele cu cari au operat: capitalismul și marea industrie. Vorbește despre cooperafia „statului țărănesc” care vrea să fie construită pe principiul muncii și primei de consum. Asigură pe cei din cadrele vechi că tineretul înțelege programul și-i gata de luptă.

D. **Victor Moldovan** (secretarul general al Ardealului și Banatului) își începe cuvântarea: Sunt mulțumit că mă găsesc între falnicii țărani din Arad. Eram copil când auzeam despre luptele ce se dădeau aci în timpul Ungariei. Și eram mândri când auzeam aceasta. Spune apoi că a colindat, în vara asta, aproape toată țara. Peste tot strigă de: *jos liberalii*. Și strigăte desna-dojuite Țara nu-i mai poate suferi. Țara a devenit o „vale a plângerii”. Țara a pierdut încrederea în streinătate. Așa i-a spus-o Englezii ministrului liberal Manolescu-Strungă că până stă acest regim la cărmă nu pot da credite. Conversiunea s'a făcut pentru bănci și bancheri. Cele 450 milioane ce trebuie să le plătiască statul în fiecare an — timp de 18 ani — sunt luate tot dela oameni, sub formă de impozite.

Liberalii fură, fură, fură dela un cap al țării la altul. Dl Iuliu Maniu a demisionat pentrucă în fruntea a 2 instituții mari din țară stăteau oameni în cari n'avea încredere. Și... știți: generalul Dumitrescu — comandantul jandarmeriei, care trebuia să prindă pe hoț, a fost el hoț. Pentru a ascunde furăturile și jaful, liberalii guvernează cu cenzură și stare de asediu. Acest partid stă la putere sprijinit pe baionetă. Dsa încheie chemând la lupta pe toți câți doresc o libertate socială

D. **Armand Călinescu**, fost ministru, primit cu aplauze spune: Sunt din Argeș, din obârșia țărănismului și din județul unde a înflorit familia Brătienilor. I-a fost greu țărănismului să se infiripe acolo. A avut sacrificaii destui. Cel

dintâi vlăstar de țăran care a dorit viață nouă, *Dobrescu Argeș*, a obținut succese mari, și-a crieat prieteni mulți, dar a fost părăsit de ei pentrucă Brătianu nemaiputând duce lupta eroic au întrebuițat vicieșu-

Armand Călinescu, fost ministru

gul banilor, făcând pe prieteni să-și părăsească comandantul. Iar pe Dobrescu Argeș l-au mormântat, pentruca după aceea să pună genunchele pe grumazul țăranilor. Această faptă a dat țăranilor mei din Argeș un învățământ. Și când al doilea fiu de țăran s'a ridicat să desrobiască țărănimea, Argeșenii l'au prins în brațe și nu-l mai lasă. E șeful nostru, care ne duce la izbândă: Ion Mihalache.

Liberalii au mințit pe țăranii mei din Argeș, au mințit apoi întreaga țară. Așa au venit ei la guvern. Au spus că vor circula banii, creula prin buzunarele lor. Guvernează cu cenzură și stare de asediu și ne aduc învinuirea că noi n'am fi constituționali, pentrucă adunările ce le facem sunt fără aprobarea guvernului. Dar nu plecăm să răsturnăm guvernul cu consimțământul lui. Și apoi liberalii uită că constituția se reazăimă pe cel mai sfânt principiu: *voința poporului*, pe care noi o respectăm și care re-trage astăzi mandatul dat liberalilor.

Am acte că d. Inculeț le-a dat bani partidelor de dreapta. În ziua de 24 Oct. a primit o telegramă d. Inculeț din Soroca dela un scandal politic, (Briceva) că jandarmul a călătorit în mașina senatorului Mumuianu (cuzist) cu șofer îmbrăcat cuzist. Atunci cum stăm cu telegrama lui Inculeț.

Mai spun liberalii că au încrederea Regelui.

Vorbind apoi de partidele de dreapta spune că acestea sunt invenția liberalilor și că-s fără program, având doar un steag cu inscripția: *lene și dictatură*.

Vorbește despre programul part. național țărănesc și încheie seria cuvântărilor.

Scrisoare din Buteni

A sosit la redacție următoarele:

Mult vestită adunare Vaidistă dela Buteni după pregătire de vreo două săptămâni cu făgădueli că vor fi patru oi grase tăiate și 420 litri de vin, s'a ținut în sfârșit cu cu 40-50 de oameni vaidiști, cari la urmă și ei s'au dus acasă decepționați.

După ce Dl Horga a deschis adunarea au urmat la vorbire dl Dr. Onica Perva supranumit (mucheles) care nu mai înceta de a blâma și a injura democrația.

Dar noi îl cunoaștem foarte bine, părinții săi au fost cei mai săraci oameni din comună și numai mulțumită democrației au putut ajunge unde e azi la diploma de Doctor. De să năștea în dictatură așa cum vreau dlor să o instaleze poate ajungea un cerșefor.

După aceia au vorbit Dl Bogdan, Groșoreanu și alții și la urmă Dl Birtolon toți ne spuneau cum se vor lua serviciile cele cu lefuri bune de la minoritari, și se vor instala ei cu ele, de noi însă de cei ce nu ni se ajung servicii de mulțimea țăranilor că ce va fi nici pomană n'a fost

La urmă s'a sculat dl Birtolon, dar uitase să-și aducă și tovarășii Dsale de afaceri de speculă, să-i prezinte poporului, deși poporul l-a întreat în mai multe rânduri că unece este Veisz, Abraham, și Blumenfeld, apoi poporul întreg când să pomenea numele lui Dl Mihalache și Maniu, izbucnea în aplauze să trăiască, și jos cu Vaida.

Așa că din toată sfortărea conducătorilor vaidiști de la Buteni cu sumele de bani cheltuite numai să iasă bine adunarea trimițând căruțe plătite după țărani pe sate un singur lucru le-a reușit și anume:

Fanfarea Bisericii ortodoxe din Buteni, înjumătățită și ea fiind că jumătate dintre muzicanți au refuzat să iasă să-i primească, dar ceilalți au eșit întru întimpinarea lor.

Cu toate acestea notăm că cu ocazia adunării Național-Țărăniste din Buteni Dl protopop Ștefan Lungu din loc, a declarat pe cuvânt de onoare că nu va mai da voie muzicanților să ieie parte la manifestațiuni politice, totuși Dl protopod cu această ocazie și'a călcat cuvântul dat.

Așa vedem noi că aceștia și peste crezul și gândul nostru ar vrea să dicteze, să ne ferească bunul D-zeu de ei.

Organizația locală Buteni

La casieria partidului nostru se găsesc banii a peste 1000 de oameni în vederea participării la adunarea dela București.

Cum această adunare este suspendată în prezent, guvernul trebuind să plece și lără aceasta oamenii să fie liniștiți că banii lor se păstrează și vor fi restituiți în momentul când se va primi ordin dela București. Despra aceasta vom comunica la vreme.

FRĂȚI BUTINCENI, Ne lipsesc cooperativele

Duminecă, 17 crl. ați avut o adunare „valahistă” în comună. Excluzii partidului nostru național-jărănesc au încercat să vă convingă pentru un alt ideal, decât acela „statului jărănesc”, au încercat să arunce cu noroi în conducătorii noștri ION MIHALACHE și IULIU MANIU, prezentându-vă, aceste mărețe figuri ale neamului românesc, într-o altă lumină decât aceea în care voi ați cunoscut și iubit, au încercat să vă abată dela linia democrației, care nu face deosebiri între cel sărac și cel bogat, care nu cunoaște decât oameni egali, atât în fața lui Dumnezeu cât și în fața legilor omenești, care nu lasă pe cel slab pradă celui puternic, ci-l ocrotește. Au încercat să vă convingă că politica acestei țări trebuie să fie condusă de așa manieră, încât mândrul nostru steag să fie închinat dușmanului de ieri, au încercat să vă facă dușmanii voștri proprii, abandonând i teea „statului jărănesc”, au încercat să vă facă dușmanii popoarelor, cu cari conviețuiți pe aceste meleaguri, și cari duc greul vieții alături de voi. Au încercat să vă câștige pentru intențiunile lor de a reintroduce sistemele trecute în viața socială, reinviind aristocrația veche sau ridicându-se pe ei însăși la ranguri de baroni, conți și prinți, pentru ca pe voi să vă coboare iarăși la treapta de iobagi, de unde strămoșii noștri s'au ridicat, cucerind libertatea prin jertfe de sânge.

Voi nu văși lăsați convingși. Dimpotrivă v'ați îndârjit când epavele politice ale județului nostru au încercat să ponegrească pe Ion Mihalache și Iuliu Maniu, i-ați împiedecat să vorbească când au vrut să preamărească oameni politici străini de țara și neamul nostru, i-ați împiedecat să vorbească atunci când au în ercat să spună lecția învățată dela Hitler, incendiatorul, la Nürnberg, și le-ați aruncat în față ipocrizia și fățarnicia când, vorbind despre cetățenii de altă naționalitate, au încercat să vă răsvrătească în contra lor și le-ați spus verde că, în timp ce pe voi vă ațăță și vă îndeamnă să vă urăși concetățenii, ei fac afaceri grase cu ei pe spina voastră. Și le-ați spus și bine ați făcut — că titluri de noblețe nu se potrivesc pe strae românești și cu atât mai puțin pe oameni cari poartă minciuna din saf în saf.

V'au imbiat cu mâncare și băutură, v'au pofțit să mergeți în căruțele plătite de ei. Mirosul cârnii de oaie și parfumul vinului, pofțit să vă întunece mințile ca să le credeți minciunile, nu v'au ademenit. Ați refuzat cu demnitate acest mod de a se lumina safetele.

Dacă ceace ce au făcut acești ratași și aventurieri ai politicii românești nu-i califică cătuși de puțin, finuta voastră vă onorează pe voi și ne dă tărle nouă ca să luptăm și pe mai departe pentru drepturile celor mulți și pentru izbânda democrației.

Am înțeles din veștile ce ne vin din partea locului că sunteți amenințați pe motiv că „ați tulburat ordinea publică”. Să nu vă intimideze de loc acest fel de a

convinge. Știm de unde vine și știm ce poate acela care inventează metodele acestea. Voi nu ați ucis, cum au făcut agenții poliției în Maramureș, impușcând pe unul dintre cei mai buni români, pe Dr. Ilie Lazăr, voi n'ați spart capete și nici ferești. Ați împiedecat doar să se întine numele celui mai mare român al vremurilor IULIU MANIU și numele celui mai vajnic apostol al jărănimii ION MIHALACHE. Strigătele voastre au acoperit cuvinte de ocară, au înăbușit minciuna și au înfierat ticăloșia.

Bine ați făcut! Știm că s'a încercat o răzbu-nare împotriva familiei conducătorului vostru d. prof. Ilie Ardelean, dar n'a izbutit, căci mai există în România autorități cari să-și facă datoria, fără a se așeza la îndemâna măruntilor și spălăcișilor politicieni dela țară cu preferenții de oameni de cultură și îndrumători ai poporului.

Lumina învinge întunerecul și dreptatea va răpune întoldeauna nedreptatea.

Lupta noastră și a voastră, pentru izbânda cauzei, este grea. Toate elementele politice românești ne sunt dușmane. Ele se împotrivesc la ridicarea jărănimii din întunec. Sărăcia mulțimii este paznicul cel mai bun al bogăției celor pușini. Dar, împotriva dușmanilor, cu toată sărăcia noastră noi ne ducem curajoși pe drumul nostru.

Suntem vrednici că în lupta noastră putem conta pe camarazi vrednici ca voi. Curajul vostru mărește curajul nostru, frumoasa voastră solidaritate e vrednică de urmat de toate organizațiile din țară.

Conducătorii voștri sunt alături de voi și sunt mândri de finuta demnă manifestată la 17 crl. Voi ați dat dovadă că nu mai băjbăiți prin întunec și că aveți o conștiință care nu poate fi schimbată, aveți un ideal pe care nimeni nu-l poate dărâma, aveți un scop pe care — mergând înainte curajoși — îl veți atinge în curând.

Statul jărănesc va fi de vreme o realitate, iar jărănimea română se va ridica, prin el, la nivelul jărănimii din țările apusului.

Să trăiți frați butinceni!

Românul

În fine — a dat bunul D-zeu — că s'a mai deschis o piață și pentru marfa românească. Germania cumpără dela noi 20000 bucăți de porci grași. Și să zice că, această cantitate până la sfârșitul anului curent. Pe viitor e vorba de 80000 bucăți anual. Foarte frumos și înbucurător, dar cum la noi niciodată nu poate fi o bucurie deplină, și de astă dată ne gândim cu oare care îngrijorare și ne punem întrebarea, ce va câștiga jărănul nostru crescător din această afacere frumoasă. Căci de drept el ar trebui să fie adevăratul profitor. Citez să afirm însă că, nu va fi așa. Și iată de ce: distribuirea cotei de mai sus să face între Sindicate și Cooperative. Ori jărănimea română e prea puțin reprezentată în Sindicate: iar cooperativele de valorificare și desfaceră a produselor sale nu are de loc. Am zis jărănimea română, fiind că svabii în această privință sunt foarte bine organizați. Cooperativele lor din jud. Timiș au și primit o cotă de 2000 bucăți pentru anul în curs.

Nu-i vorbă, a primit și Aradul cota ce i-se cuvine, dar la noi ea a fost dată Sindicatului exportatorilor și a crescătorilor de vite. Aici acest sindicat se confundă cu o singură persoană, o persoană bine cunoscută și ca volum fizic și ca poftă nesațioasă de a înghiți totul ce hărni-

cia jărănului arădan poate produce. De aceia mi este și indiferent ce cotă a primit; zic unii 2000, iar după alții 6000. În tot cazul subsemnalul este de părere că, ori 2000 ori 6000 va fi primit acest domn va ști să tragă toate foloasele din această afacere, iar nenorocitul de crescător se ve alege cu nimica toată.

Care ar fi situația însă, dacă noi am avea jărănimea organizată în Cooperative de valorificare și desfaceră a produselor sale, așa cum prevede programul partidului nostru Național-Jărănesc? Să nu fie diferența de preț mai mare decât de 3 lei la kg. la un porc ea să ureă 500 lei, înmulții 2000 cu 500 și veți ajunge la o diferență de 10.000.000, zi zece milioane, sus-trase din buzunarele săcătuite ale crescătorului român. Am zis, să nu fie diferență decât de 2-3 lei, ori eu sunt sigur că e mai mare, fiind-că chiar la cumpărarea porcilor e o diferență mai mare. Săptămâna trecută d. e. s'a cumpărat porcii — pentru export — cu 18, 19, 20 și 21 lei kg. iar cooperativele nemțești plăteau în același timp cu 24. Iată o diferență de 6 lei la kg.

Nu voi să mai lungesc: socotelile. Cred că ajunge ca, fiecare din onorații celitori să-și dea seama de rostul și importanța Cooperativelelor.

N. A.

IARĂȘI DESPRE EXPORT

Fițiica dlui Birtolon crede că face bine dacă spală în public rufele stăpânului său și aduce în discuție, spre a-l putea proclama — a cătea oară nu se știe — binefăcătorul economiei naționale, chestiunea exportului în Germania.

Mantia valahistului șef este neagră și cusută cu ață albă. Se știe că animalele exportate de dsa, cu titlu de probă în Germania, au fost clasate în proporție de 50% de calitatea II-a, iar ale celor trei exportatori, pe cari nu încetează să-i hulească, au fost clasate de calitatea I.

Carnea de porc exportată prin abatorul orașului Arad a fost admirată de Germani, căci atât în privința calității cât și în privința execuției tehnice a lăsat în urma sa pe cea exportată prin Șofronea.

Asta-l doare pe valah st.

Din cauza aceasta șicanează. Că abatorul nu-i bun, că orașul Arad e contaminat. Montează în contra Aradului pe reprezentantul german și uită să-i aducă aminte că municipiului Timișoara se găsește în aceeași situație. Are cazuri de pestă porcină semnalat în Buletinul Of.

Dar, vedeți, în afacerea dela Timișoara dsa este interesat ca și la Șofronea și Oradea. Și cu toate că neagă public noi afirmăm că dsa este tovarăși cu frații Weisz din Oradea și Ervin Salló din Timișoara. Dsa neagă iar Weisz afirmă.

Aradul se zbate să se salveze din proasta situație în care se află, d. Birtolon lucrează în contra lui. Se va sesiza oare conducerea municipiului de această manoperă a valahistului domn?

Dnii șefi de sectoare sunt cu insistență rugați să ne raporteze ori-și-ce schimbare s'ar face în organizațiile locale, pentru ca în segistrelle conducerii județene să se găsească starea de fapt a organizațiilor; deasemenea sunt rugați a ruga pe președinții de org. locale a aduna toate datele cu privire la lucrările publice ce ar fi de făcut în comuna de care depinde organizația naț. jărănistă și ale consemna într'un raport ce fa fi trimes conducerii jud.

Redactor resp.:
prof. ILIE ARDELEAN
REDACȚIA și ADMINISTRAȚIA:
str. V. Goldiș (f. Românului) Nr. 6.

ABONAMENTUL:
Pentru jărăni 100 Lei pe an
Pentru orașeni 200 Lei pe an
Pentru instituțiuni: Pe un an 400 Lei.
PUBLICAȚIUNILE se primesc la administrație
Manuscrisele nu se înapoiază.
Tiparul CONCORDIA Inst. de Arte Grafice și Editură S. A., Arad, Str. V. Goldiș No. 9

OFICIALE

Toți șefii de sectoare cari au luat în primire chitanțiere pentru încasarea contribuțiilor și abonamentelor — dela membrii partidului — sunt invitați ca, până la 10 Decembrie, să se prezinte la Arad pentru decontare și verificare, dlu casier Prof. Ilie Ardelean, în fiecare zi după mas între orele 4-6.

Deasemeci, toți șefii de sectoare, etc., cari au luat carnete de identitate, pentru a fi distribuite membrilor partidului, încasându-se 5 lei de bucată, sunt insistent rugați să se prezinte pentru vărsarea banilor la casă, trebuind la acoperirea cheltuelilor de tipar.

Organizația tineretului trebuind să aibe o situație clară înainte de începerea anului 1936, toți șefii de sectoare sunt rugați ca până la 10 Decembrie să adune toate datele și cererile de înscriere din sectoarele respective și să le înainteze personal Secretarului general la clubul partidului.

N. B. Onorabilitatea conducătorilor noștri și disciplina de organizație, pe cari contăm, credem că ne va scuti de repetarea acestor dispoziții.

Mihai Cosma C. A. Teodorescu
p. președinte secretar general